

Consultatiereactie Regeling Specifieke Uitkering versnelling natuurinclusief isoleren

7-9-2023

Gemeente Huizen

Nina Damen, adviseur energietransitie

Wij willen op de volgende aspecten van de voorgenomen regeling een reactie geven:

1. De beperkingen van het werken met Soortenmanagementplannen (SMP's) als basis voor een gebiedsgerichte ontheffing;
2. Specifieke uitkering aan provincies, die deze middelen voor het grootste deel door zetten naar gemeenten;
3. De financiële systematiek en de beschikbare middelen voor SMP's bij gemeenten;
4. Uniformiteit in de specificaties waaraan SMP's moeten voldoen;
5. Een oplossing voor rechtmatige isolatie in de periode tot een gebiedsgerichte ontheffing o.b.v. SMP is verkregen.

Onze reactie is ambtelijk afgestemd met en wordt mede gedragen door de gemeenten in de Gooi- en Vechtstreek, die deels ook zelf een vergelijkbare consultatiereactie geven.

1. De beperkingen van het werken met Soortenmanagementplannen (SMP's) als basis voor een gebiedsgerichte ontheffing

De regeling heeft als doel om vertraging in de isolatieopgave te voorkomen door financiële ondersteuning bij de totstandkoming van SMP's te bieden, waarmee een gebiedsgerichte ontheffing van het bevoegd gezag kan worden verkregen. In een gemeente zal het proces van eerste offerte-uitvraag voor ecologische inventarisatie tot een verkregen gebiedsgerichte ontheffing minstens een jaar duren en vaak, afhankelijk van de omvang van het onderzoeksgebied en de beschikbaarheid van gekwalificeerde ecologen, meerdere jaren. Dat betekent dat het dus ook nog jaren gaat duren voor in heel Nederland onder ontheffingen bij particuliere woningen geïsoleerd kan worden. Het is echter niet zo dat er geen isolatie plaats vindt. Buiten het zicht van het bevoegd gezag wordt er, zonder dat daarbij rekening wordt gehouden met gebouwbewonende diersoorten, dagelijks geïsoleerd. Met alle ecologische schade van dien. Ook met de voorbereidingen voor een SMP gaat deze situatie nog jaren duren. De inzet van gemeenten in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma valt dus voor een groot deel in de periode dat het ook met voorbereidingen voor SMP's niet mogelijk is om bijvoorbeeld spouwmuurisolatie binnen de wet uit te voeren.

Beter zou het zijn om z.s.m. een natuurvriendelijke werkwijze op basis van een gedragscode te legaliseren, waarmee zonder ontheffing geïsoleerd mag worden bij particuliere woningen. Vanaf publicatie van een dergelijke werkwijze vervalt daadwerkelijk alle vertraging terwijl met de werkwijze met SMP's het sterk afhankelijk is van de voortvarendheid van de gemeente en provincie waar een woning ligt.

2. Specifieke uitkering aan provincies, die deze middelen voor het grootste deel door zetten naar gemeenten

Uit de conceptregeling begrijpen we dat de middelen middels een specifieke uitkering aan de provincies worden toebedeeld. In onze ogen moeten gemeenten zelf direct aanspraak kunnen maken op een regeling die bedoeld is om de kosten voor SMP's bij gemeenten te financieren. In de voorgestelde systematiek is het sterk afhankelijk van de beschikbare capaciteit bij de provincie, hoe

lang het gaat duren voor het geld ook daadwerkelijk beschikbaar komt voor de voorbereidingen voor een SMP. Al die tijd is ook onzeker wat de voorwaarden zullen zijn en of er daadwerkelijk aanspraak op gemaakt kan worden. Gemeenten kunnen dus zolang ook nog geen stappen zetten en weten niet waar ze aan toe zijn. Dit is uiterst onwenselijk.

3. De financiële systematiek en de beschikbare middelen voor SMP's bij gemeenten

Uit de conceptregeling begrijpen we dat u met deze specifieke uitkering voor maximaal 50% van de gemeenten per provincie middelen beschikbaar wil stellen. Het beschikbare bedrag per gemeente bedraagt dan circa € 234.000. Uit onze eigen voorbereidingen voor een SMP en uit rondvraag onder andere gemeenten weten we dat dit bedrag voor veel gemeenten volstrekt niet toereikend is om tot een functionerend SMP te komen en deze te monitoren. Wij vinden het onredelijk om als gemeente zelf deze kosten te dragen. Vanuit het perspectief van de gemeenteraad als budgetverantwoordelijke, betreft dit een extra kostenpost die niet of nauwelijks bijdraagt aan de eigen doelen. De rijksbijdrage voor totstandkoming en monitoring van SMP's moet dan ook ten minste 80% bedragen. Ook roepen we u op om zo snel mogelijk duidelijkheid te geven over de financiering in volgende rondes, voor de gemeenten die nu niet aan de beurt komen.

Er zijn grote verschillen tussen gemeenten, onder meer in bebouwd oppervlak. Daarmee zijn er ook grote verschillen in kosten voor SMP's tussen gemeenten. De toedeling van de middelen naar gemeentes kan daarom het beste op basis van daadwerkelijke kosten gebeuren.

Tot slot is in de regeling niet zonneklaar dat de middelen genoemd in kolom 2 in bijlage 1, volledig ten goede dienen te komen van gemeenten als tegemoetkoming voor te maken kosten. Het zou goed zijn om als voorwaarde voor deze bedragen op te nemen dat die alleen ten goede komen aan gemeenten.

4. Uniformiteit in de specificaties waaraan SMP's moeten voldoen

Op dit moment is het zo dat er grote verschillen bestaan tussen de provincies onderling en hoe zij hun rol als bevoegd gezag oppakken. Dit heeft tot effect dat er in de ene provincie al beleid is waardoor met een natuurvriendelijke werkwijze onder een zogenaamd pre-SMP rechtmatig geïsoleerd kan worden bij particuliere grondgebonden woningen, terwijl er in een andere provincie nog geen duidelijkheid is wat de randvoorwaarden zijn waar een SMP straks aan moet voldoen. Wij roepen u op om als voorwaarde te stellen voor de toekenning van middelen van deze specifieke uitkering aan de provincies, dat de provincies uniforme richtlijnen voor SMP's (en pre-SMP's) hanteren.

5. Een oplossing voor rechtmatige isolatie in de periode tot een gebiedsgerichte ontheffing o.b.v. SMP is verkregen

Gezien de urgentie van de isolatieopgave roepen wij u op om als voorwaarde voor de toekenning van middelen van deze specifieke uitkering aan de provincies, te stellen dat de provincies het mogelijk maken om in de periode tot er een gebiedsgerichte ontheffing o.b.v. een SMP is verkregen, in ieder geval voor particuliere grondgebonden woningen rechtmatig te isoleren, op een manier vergelijkbaar met de werkwijze onder pre-SMP van de provincie Utrecht.